

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — 2 „ — „

Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,

páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

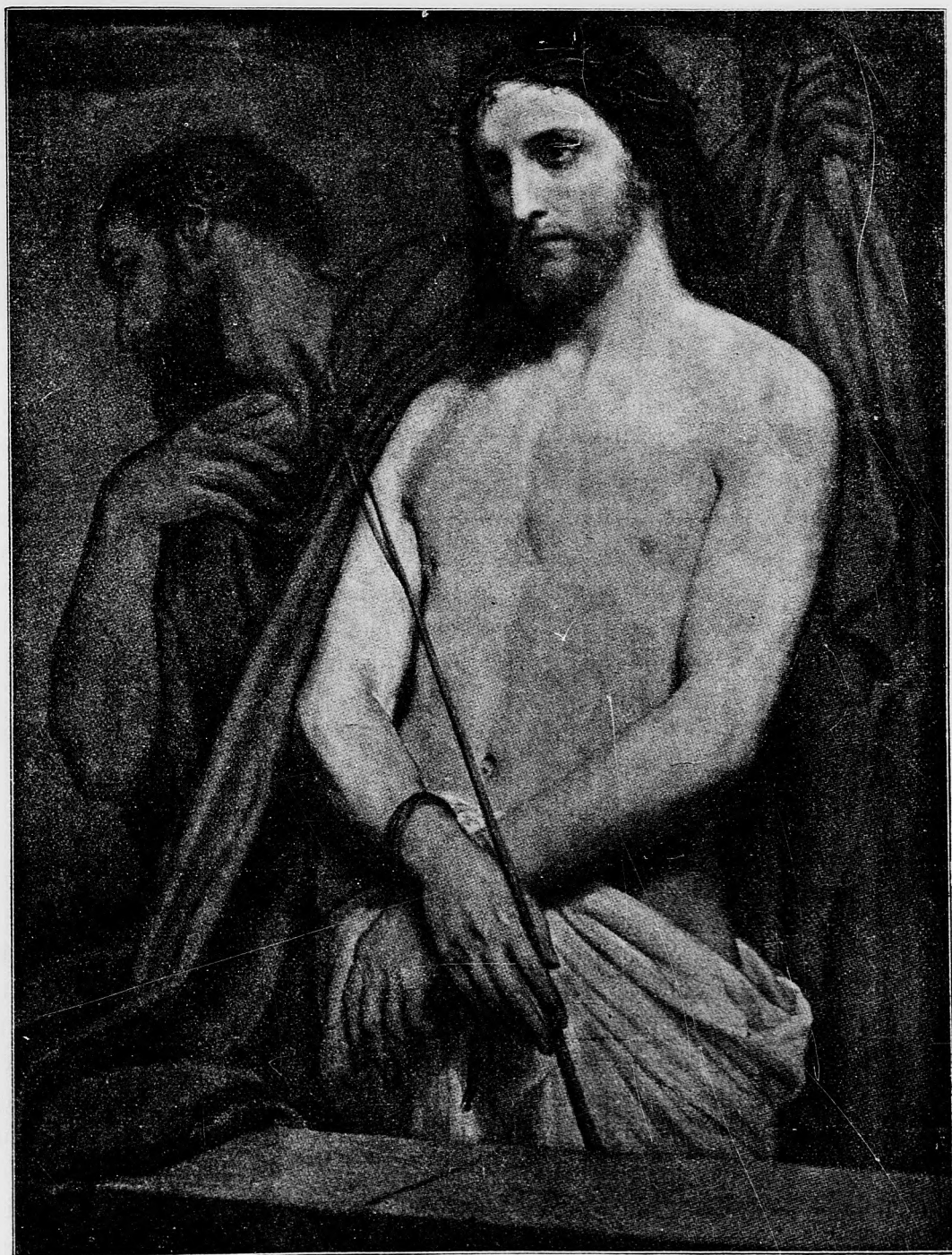
Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stípcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kríza bez konca.

Veľkú poradu držali vo viedeňskom burgu minulého týždňa. Všetci ministri Uhorska pretriasali tam pod predsedníctvom jeho veličenstva kráľa tú veľmi vážnu otázku, či voľby ablegátov budúceho snemu vypísané majú byť v tom čase, ako to IV. odsek zákona z r. 1848. nariaďuje. Ministri a na jejich čele barón Gejza Fejérváry predložil jeho veličenstvu mienku svoju a druhých ministrov. Jeho veličenstvo kráľ v ministerskej porade nerozhodnul. Páni ministri odcestovali teda domov. Ministerpredseda barón Gejza Fejérváry a najnovšie svetlo zákonodarskej múdrosti Berci Lányi nad tým si lámajú hlavu, aby s jejich pravou rukou a ľavým rozumom, židom totiž Jozefom Vészim vypracovali akýsi manifest, ktorým by sa na vedomie mala dať svetu tá smutná

«Ajl' a Človek!»

novina, že jeho veličenstvo kráľ voľby ablegátov k novému snemu vypísať nedá a konštitúciu Uhorska na čas vyzdvihne. Barón Gejza Fejérváry a všetci ministri rozumie sa na tom pracujú silou-mocou aby voľby vypísané neboly, aby Uhorsko nemalo konštitúcie, bo si len tak môžu slobodne gazdovať, bez toho, že by im kto na palce hľadel. Ponevác majú vo Viedni svojich spojencov, lahko im bolo také poriadky porobiť, aby si jeho veličenstvo kráľ v tejto, nielen pre Uhorsko, lež pre celú monarchiu veľmi vážnej otázke od nikoho iného rady nepýtal, ani pýtať nemohol. Vítečníci Uhorska a neodvislí politici nemajú teraz prístupu do viedeňského burgu.

Kto teda v prítomných okolnostach vplýva na politické kruhy viedeňské? Veď si len celkom úprimne odpovedajme na tú otázku, kto zapríčinil terajšiu krízu, kto ju predlžuje do nekonečnosti? Ten najohavnejší sverep v celej tejto neblahej záležitosti hrá liberálna strana a chýrny vodca jej gróf Štefan Tisza. Stará politika liberálnej strany vždy len ta smerovala, aby si udržala a zabezpečila vládu. Včul ale, keď pri posledných voľbách prepadla a následkom ukrutnosti, ktoré jednotajne páchala, celkom utratila dôveru ľudu po celej krajine, o to sa namáha, aby všetky počestne zmýšľajúce osobnosti, ba ešte aj samú konštitúciu krajiny nemožnými učinila. Len takto úfa sa ona vládu poznovu do ruky dostať a keby pri tom ľud, celá krajina a všetky práva obeťami tisíc rokov vydobité na vnivoč uvedené byly.

Dvojakým spôsobom stvára liberálna strana neblahé hry svoje. Pracuje ona ináč pred svetom vo verejnosti a zase ináč pracuje pokradomky v skrytosti.

Pred svetom vo verejnosti to hovoria o sebe liberáli: my sme v menšine a ustúpili sme na bok. V skutočnosti však liberálna strana ani na okamženie neustúpila na bok, lež všemožným namáhaním prekážala, aby poslednými voľbami vyvolená väčšina snemu neprišla ku vláde, k tomu nesprávne zábery nezákonnej vlády nikto tak nepodporoval, ako liberáli. Liberálna strana drží sa vždy tej taktiky, že nezákonnú vládu pred verejnosťou kedy-tedy okrične, niekedy ju aj ostrej pohľadká, pri tom ale vždy napáda bezohľadne koalíciu a všetky spojené stránky opozície, a tu v prvom rade pravda kresťanskú ľudovú stranu. Časom slyšaf z liberálnej strany aj to heslo, že

v prítomných rozorvaných okolnostach všetky politické stránky spolu majú držať cieľom obrany a zabezpečenia práv krajinských, skutočne ale všetci liberáli viacej držia s nezákonnou vládou, ako so spojenými stránkami opozície. Tieto stránky ale bojujú len za právo vlasti a ľudu. Liberáli sú ale proti týmto stránkam, teda sú proti vlasti a proti ľudu a to len preto, aby sa na vládu poznovu dostať mohli.

Pred svetom sa liberáli tak pretvarujú, ako keby medzi jejich vodcom grófom Štefanom Tiszom a medzi ministerpredsedom barónom Gejzom Fejérvárym neporozumenie, ba ostrý spor panovali. Oproti tomu v skutočnosti gróf Štefan Tisza a Albert Berzeviczy sú tí mužovia, čo proti nariadeniu základného zákona ta sa vyslovili, že nenie cieľu primerané v prítomných okolnostach voľby vypísať, ktoré osvedčenie strašná zbroj je v rukách Fejérváryho proti vypísaniu volieb. Lež prečo to títo páni urobili? Bo oni a celá liberálna strana prítomne od volieb nič dobrého nemôžu očakávať. Keby voľby teraz vypísané byly, liberáli by sotva našli okresu, v ktorom by svojho kandidáta postaviť mohli a celá liberálna strana zanikla by z politického dejišťa.

Vzdor tomu, že sa liberáli pred svetom pretvarujú, ako keby aj oni neschvalovali, ba zatracovali nezákonné jednanie Fejérváryho vlády, medzi Tiszom a Fejérvárym, taktiež medzi liberálmi a chýrnou stranou pokroku panuje najužšie priateľstvo, ako to v nasledovnom dokážeme:

Barón Gejza Fejérváry navštívil dňa 31-ho marca grófa Štefana Tiszu v jeho bydle. Takáto návšteva má veľkú významnosť. Blíži sa zákonná lehota, kde by voľby maly byť vypísané. Jeho veličenstvo kráľ v tejto nezákonnosti ešte nerozhodnul. Fejérváry ale dľa rady, ktorú mu dal Tisza, predložil jeho veličenstvu kráľovi, žeby nebolo cieľu primerané v tomto okamžení voľby vypísať. Kým ale celá krajina úzkostne očakáva k čomu sa odhodlá kráľ a kým sa celý svet bojí, čo sa stane s právami a slobodami vlasti, Fejérváry ide k Tiszovi, aby sa s ním radil o politických záležitostach. Tisza hovorí síce o sebe, že odstúpil na stranu, neodstúpil ale tak ďaleko, aby ho Fejérváry najst nemohol. Oni sa aj vždy najdu, títo dobrí priatelia. Tisza a Fejérváry jejich intrikami priviedli Kolomana Széla ku pádu. Na odporúčanie baróna Fejérváryho ostal ministerpred-

sedom gróf Štefan Tisza a keď tento padol, na odporúčanie Tiszu dostal sa na vládu br. Gejza Fejérváry a to všetko len ku väčšej oslave liberalizmu, aby totiž liberáli ďalej panovať mohli. Už aj z tohoto vyniká zrejme tuhé priateľstvo medzi Tiszom a Fejérvárom, ešte lepšie sa však o ňom presvedčiť môžeme, keď povážime, prečo vlastne koalícia, ako väčšina zákonne vyvoleného snemu nemohla prevziať vládu. Následkom vplyvu liberálov všetky, aj tie najspravodlivejšie a najmiernejšie požiadavky koalície odmrštené boli vo Viedni len z tej príčiny, aby časom vládu mohli liberáli do ruky dostať. Najjasnejšie to vysvitá z tých slov, ktoré — ako to jedny veľmi vážne noviny sdelujú — vo výkonnom výbore liberálnej strany povedal tieto dni gróf Štefan Tisza. Prehovoril on tam nasledovne:

— Bárs ako sa ostrí kríza, jednúc musí prísť k vyrovnaniu a k rozriešeniu krízy. Ku komu sa obráti vtedy jeho veličenstvo? Ku stránke neodvislých sa nemôže obrátiť, bo tí zastávajú stanovisko personál unie. K Andrássymu sa neobráti, bo nemá viac dôvery k nemu. O Bánffym ani reči nemôže byť. O Széllovi sa hovorí, že slabosťou svojou on zapríčinil celú krízu. Ku komu sa teda jeho veličenstvo má obrátiť, aby uzavrel pokoj a vládu prevzal? *Prirodzená vec je, že len ku liberálnej strane.* Preto spolu držať musí liberálna strana, lebo v budúcnosti veľká úloha ju očakáva.

Takto mámi Tisza seba samého a aj liberálov. Očakáva on s istotou, že keď krajina všetkých práv na čas pozbavená bude, utrápený ľud potom na kommando vyvolí si za ablegátov samých liberálov.

Z tejto príčiny liberáli všemožným spôsobom podporujú Fejérváryho nezákonnú vládu. Barón Gejza Fejérváry jeho fõišpánov, komissárov a úradníkov berie len z kruhov liberálnych. Liberáli zas ako keby dajakú pečenku vetrili, omieľajú sa vždy v kruhu pokroku a okolo nezákonných ministrov. Na hostinách, ktoré sa každý týždeň dávajú v kruhu Fejérváryho, nikdy nechýba Gajáry, Mikszát a iní liberálni hlaváci.

Kým ľud ťažko vzdychá pod hroznými útrapami a vítečníci vlasti v krutých bojoch zápasia za sväté práva krajiny, liberáli dľa starého zvyku navštevujú sebe hostinky pokroku. Ministerpredseda barón Gejza Fejérváry, aby kríza čím viac

predĺžená bola, vydržiava hostinky, na ktorých sa liberáli vždy dobre cítia. Dobré nech si toto zapamätajú verní ľudáci a nech sa nedajú mámiť všeliakými rečami!

Odpoveď skalickým apoštolom i pánu Hlinkovi.

Nehnevajte sa p. Hlinka, že som sa chutne rozosmial na váš dopis z Ružomberku na pánov skalických apoštolov 25. marca písaný. Ďaleko bývam od p. Hlinku, ale to som začul na obe uši, ako stal sa za onoho času ružomerským pánom farárom. O tomto neidem sa rozpisovať, ako pán Hlinka, len o sebe a o sebe do sveta jednodajne písa na svojej pastierskej pišťale. V tichosti a v láske pýtam sa pána Hlinku a spolu i ostatných pánov apoštolov skalických nasledujúce veci:

Ako je to možno, prosím úctive, že ponosujete sa na nášho «Kreštana», že šprihá a špince na každého, skalickí apoštoli ale že len *v duchu lásky* posudzujú. Oj, p. Hlinka, ďakujem úctive za skalického «ducha lásky!» Bárs som už nie mladým, ale preto dobre a čerstvo pamätám, že skalickí apoštolovia s tým sa chľúbili, že oni «*dubovou palicou i železnou palicou*» vedia obháňat; pamätám sa, že našim ženičkám «*metly*» odporúčali proti tým starým ľudákom a tých panáčkov do *chrbta* rovno kopať odporúčali. Úctive prosím, to je duch skalických apoštolov a p. Hlinku.

Ako je to prosím, p. Hlinka, že vy píšete o skalických apoštoloch a o ich novinách, do katolíckeho kepienka oblečených, že vraj skalické noviny «*čistým svedomím*» bránia pravdu kresťanskú a «*mlčia v mnohom*», šanujúc nás starých ľudákov? Veď len otvorte vaše pekné oči, p. Hlinka a čítajte v tom istom čísle, v ktorom váš vzácny dopis stojí, na 3-tej strane dočítate sa, ak nepekné luhanie to bolo, viete p. Hlinka, tá skalická chvála s tým **biskupským požehnaním**. Tam sami páni skalickí apoštoli opraviť a uznať sú prinútení, že nepravdu blásali v katolíckom kepienku. Je to čisté svedomie? Alebo o samom našom svätom otcovi, rímskom pápežovi Piusovi X. hlásali tiež tú skalickú pravdu, že pápež *nemieša sa* dľa chuti pánov grófov do uhorskej politiky, ale preto na tom istom mieste hlásajú smelo, že áno, *mieša sa*, lebo Jána Molnára, opáta dal náležite vyhrešiť. Takto vyzauškovali sa sami seba apoštolovia skalickí, keď o samom pápežovi luhali a to v kepienku katolíckom.

A o čom to *mlčia* tí vaši páni apoštoli skalickí? Otvorte si vaše krásne oči, p. Hlinka, a čítajte zase v tom istom čísle vašich neomylných skalických novín, na tretej strane najdte, že skalické noviny *samy neveria, čo píšu*. Áno, len číajte tam o biskupovi Bubicsovi, ktorého židia špatne oklamali, čítajte a uvidíte, že skalické noviny také zprávy donášajú o tomto nepeknom páde, o ktorých zprávacích uznať musia, že: «*My z našej strany neveríme tejto zpráve*». Teda *nemlčia*, lež píšu i o tom, čo sami neveria, a to o biskupovi, a píšu v katolíckom kepienku.

Úctive prosím p. Hlinku, čo je to, čo píšete, že vy viete i politiku, i «náboženstvo robiť», a to bez Kruhu? Náboženstvo robíte, keď o pápežovi a biskupskom požehnaní luháte, keď svätý kríž s fokošom porovnávate (49. číslo K. N. z m. r.), keď vysmievate sa slúžnemu, ktorý Pannu Mariu prosí o pomoc (t. r. č. 5. str. 6.), keď na ostrihomské noviny, kroz kňazov písané, opovážlivo píšete, že «kresťanstvo ostrihomu razí čibukom a paprikovanou slaninou» (m. r. č. 46. str. 2.).

Ah, vy horliví skalickí opoštoli, vy naozaj čibukom (fajkou) a paprikovanou slaninou bojujete za ten slovenský národ, ale národnou stranou pomenovať sa haňbíte! Oj, vy milí apoštoli, vy nie duchom Kristovým, ktorý i za nepriateľov sa modlil, lež slaninou ste naplnení keď palice, metly, do chrbta kopanie upotrebit' chcete proti nám starým ľudákovi. Vy za našu sladkú materčinu bojujete? Nuž na kiego paroma odporúčate nám moravčinu, češtinu, áno i celkom neznámu nám staroslovančinu (glagolitčinu)?! Ale o tomto sa ešte porozprávame druhý raz.

Starý ľudák.

Otvorený list ku kmotrovi.

Milý kmotre!

Ako vidím, naľakal si sa včulajšiehc smutného postavenia krajiny. Pýtaš sa celý naplačený: prečo je to? Aké to bude mať následky? Že k vôli maďarskému kommandu predsa len nemal sa stať takýto spor medzi kráľom a národom? Konečne hovoríš, že všetkému tomu je koalícia na príčine.

Kmotre môj, teba zaiste národovci pobalamútili. Tí pomáhajú včulajšej vláde (to aj Tisza tvrdí) zviest Slovákov z ľudovej strany k liberálom. Never im! Ty nevidíš jasne a neznáš príčiny celej války, ktorú aj ja držím za ťažkú a pre krajinu za škodnú. Pri tom všetkom ale to ma uspokojuje, že nešťastie, v ktorom nechodí sa úbohá krajina, nie koalícia zapríčinila, lež liberáli, ktorí křčovite držali sa vlády, ktorú zneužili a len jedine k svojmu chosnu ju upotrebili. To ti je tak, kmotre môj, ako keď sa vyhladovaný človek dostane k plnej myse. Nedá sa odbiť od nej, ba aj život obetuje, len aby udusil svoj hlad. Tak bolo aj s liberálmi. Vyše 35 rokov vyžierali národ. Položili ruky na úrady, na kšefty, na štátnu, sirotskú a stoličnú pokladnicu. Slovom zhabali pre seba všetky práva, slobodu a masťný hrniec a zostali tyranmi úbohého ľudu, ktorý nemohol sa brániť oproti nim. Všetko im bolo dovolené k udržaniu liberálnej strany, ktorá od počiatku bola poslušným sluhom vojenskej vlády. Táto bola teda pánom v krajine. Mala vplyv na našich ministrov a na vládnú stranu, ktorá vždy klonila hlavu pred Viedňou. Liberálna strana páčila sa viedeňskému Nemcom, hoc nesvedomite a neludsky zachodila s ľudom a hoc ako šliapala najmä zákon volebný. Vojenská vláda, ktorá aj teraz natisla na nás absolutizmus, len jedon rozkaz znala pre národ uhorský: «Plaf a drž hubu!» Nuž ale, kmotre môj, ktorý národ by trpel nad sebou takýchto svedolnikov, ktorí majú ho na posmech, robia z neho blázna a po-

zbavia ho s tou najväčšou surovosťou tých práv a tej slobody, ktorú mu zákon poistí? Pravda ani jedon. Ved to aj smiešne vyzerá. Mať ústavu a nepožívať žiadnej slobody. Cítiť ustavične, že my nenie sme nič, lež že cudzinci vládnu s nami. Takúto slobodu uviedol u nás liberalizmus. Ved práva naše maly by zákony brániť. Nuž ale ako si vážili liberáli zákony? Pamätaj sa len kmotre na všeliaké voľby. Volíme rychtára. Nie ten zostane, ktorého my chceme, lež ten, ktorého slúžny vymenuje. Tak je to s voľbou stoličných výborníkov, tak aj s ablegátskou voľbou. Teda aké je to právo a aká sloboda? Či to nenie vysmiatie zákona? A liberálom nikdy sa nepohlo svedomie, keď robili nesvedomitosti. Nuž a či v úradoch vždy zadržali zákon? Ešte čo! Pamätaj sa len na prenasledovanié nevinných ľudákov. Kde je ten zákon, dľa ktorého stíhať treba slobodných občanov len preto, lebo nie sú liberáli? Nuž a na sneme čo robili liberáli? Čo mal ľud obecný z tej pozbíjanej väčšiny, ktorá od jakživa sedela mu na krkoch? Ľud nič iné len biedu, liberáli ale mali hody. Im bolo sveta žiť, nám ale ujšlo sa viac tiarch a tráplivého života. Za nás neozval sa ani raz liberálny hlas. Ale ani vojenská vrchnosť nás neľutovala. Pod panovaním svevoľných a neludských liberálov ztratila platnosť prisaha, spravodlivosť a zákon. Ústava, sloboda a práva občianske zostaly len na papieri. A keď raz v jednom štáte toto nenie, to nenie viac konštitucionálny štát, tam nemôže byť ani poriadok, ani pokoj, ani spokojnosť. U nás, žiaľbohu, o tomto reči nenie. Nám vládu cudzí ľudia riadili. Ministrov oni natískali na nás. Zákony oni diktovali vláde. Pre nás len ten rozkaz mali: «plaf a drž hubu». V koreni udusili každý slobodný pohyb národa. Prekážky robili, aby vyvinuť sa mohlo naše hospodárstvo a náš priemysel. Práva, zákonom poistené, vždy obstrihovali k vôli liberalizmu. Po tomto žiaden rozumný politik, ktorý vie čo sa u nás od prestarých časov robilo a nahliadne do tajných dielni našich nepriateľov, ktorí neprestajne kujú zbroj na nás: nemôže povedať, že máme slobodu a ústavu. O včulajšej našej slobode nikdy sa nensnilo Francovi Deákovi, ktorý smeril národ s kráľom. Liberalizmus zlumploval všetko a doniesol nám na krky absolutizmus, ináč vojenskú vládu, ktorá by nás včul chcela zadržnuť. My sa však nedopustíme žiadnej nezákonnosti, pri tom ale prisne žiadame, aby vláda sväte zachovávala zákony kráľom sankcionované.

Boj nevypukol pre maďarské kommando, ako te len daktorí hlupáčkovia vytrubujú. Boj my ľudáci sme započali s tým, keď sme zafali sekery naše do židovského liberalizmu, ktorý všetko zhabal pre seba. A táto neobmedzená moc liberálov nebolo iné ako absolutizmu. Ved liberáli sami povzbudili vládu vojenskú k tomu, aby nás čím väčšmi utlačovala a obťažovala farchami. Všetky naše dôchodky vojsko pohltlo. Nuž a či našiel sa čo len jeden liberál, ktorý by bol povedal: národ nie je v stave znášať väčšie farchy? Dost a nie ďalej! Nenašiel sa, lebo ved liberál hluch a nemo poslúcha vládu. Pravda že, keď vláda vojenská videla, že po voľbách opozícia dostala väčšinu, nalakala sa. Myslela, že nastanú v Uhorsku iné

časy, keď prevezmú vládu takí mužovia, ktorí viac budú dbať o pospolitý ľud, než o vačky vojanských ministrov, začali teda spor medzi národom a panovníkom. Najlepšie pomáhal im Tisza. Preňho je teraz u nás absolutismus. On poslal na nás Fejérváryho k utlačeniu slobody. On počal s drabantami, s násilným Perczelom a s vlašajšími voľbami. Viedeňským pánom sa to páčilo, že si Tisza takto mieni zariadiť snem. Že dá povyhadzovať odtiaľ jemu neprijemných protivládnych — v prvom rade ľudových — ablegátov, lebo mysleli tí páni, že s týmto na dlhý čas poistí moc židovského liberalizmu, ktorý bude poslušne konať všetky rozkazy viedeňských Nemcov. No voľby všetku ich nádej pokazily. Odtedy jednu nezákonnosť na druhú váľajú a to bez zodpovednosti. Jedine na škodu krajiny. Vec vlečie sa a nik nevie, aký to koniec vezme. Istotne, že keby sa bol kráľ s národom porozumel, bolo by všetko dobre bývalo. A nepochybujem žeby náš dobrý kráľ nebol mal k tomu vôľu, lenže vždy stáli pri ňom naši nepriatelia, ktorí ináč činili ako kráľ mienil. Nezúfajme však! Boj náš musel vypuknúť. Snáď docielime s ním dačo dobrého, veď berie v ňom účasť každý statočný a verný syn vlasti. Istotne aj ty, kmotre môj, veď si ľudák neohrozený. Nevie, čo sa stane, ale dôverujeme v Boha, on to napraví. Príde čas, že obe strany uznajú, že chyby a pomeria sa. Dal by Boh, aby to čím skôr bolo! Hlavná vec, aby sme sa oslobodili liberalizmu. On je príčinou nášho nešťastia. Zakaľ liberáli budú na vláde, nečakajme dobré časy. Nám len kresťanská vláda spomôže.

Myslím, kmotre môj, že som ti dobre vyjasnil válku krajiny a ta tiež uspokojil.

Žehnaj ta Boh. Tvoj

Záhorský.

Kresťanstvo a pokrok.

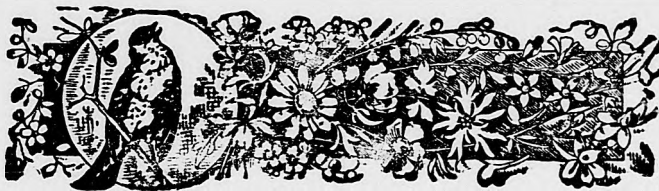
(Pokračovanie.)

I.

3. Dľa trojakej dokonalosti trojaký je aj pokrok: rozoznávame trojaký pokrok: *umný, mravný a spoločenský*. *Umný pokrok* je v tom, že človek, duch náš napreduje v poznaní právd, vo vedách, lebo takto človek bližie sa k tej dokonalosti, ktorá po tomto živote sa zjaví. *Mravný pokrok* je v tom, keď človek v čnosti napreduje, keď zákon boží tak vnútorne jako zovnútorne život náš ridi, aby nie naša, ale božská vôľa panovala. Toto je tá cesta, ktorá vedie k svätému životu. *Spoločenský pokrok* konečne záleží v tom, keď spoločenský život tak napreduje, aby vo všetkom conformita (primeranosť) bola s vôľou božou. Preto len tam je blahobyť, kde spoločenský život vôľou božou ridený býva.

4. Potrebné je, aby slovo «pokrok» v pravom svetle sme videli. V hore vysvetlenom smysle nielen jednotlivý človek, ale celé pokolenie ľudské povolane je k pokroku. Boh človeka stvoril na svoj obraz boží, preto povinnosťou ducha nášho je, aby čím hlbšie a hlbšie boly známosti naše. Nadovšetko máme vo všetkom pravdu vyhľadávať. Pravda je majetok mysle našej — bonum intel-

lectus — (dobré rozumu nášho) a práve preto, ako sme povolani k tomu, aby sme po dobrom túžili, seba zdokonaľovali, tak aj povinnosťou našou je, aby sme dobré rozumu nášho, *pravdu* vyhľadávali. Povinnosťou človeka ďalej je, aby sme sa mravne zdokonaľovali, energiu vôle našej musíme k tomu použiť, aby sme vždy čnostnejšími boli, aby sme našu hlavatosť a sobeckosť premohli, to jest aby sme prevýšili zlé, lebo len vtedy bude nám daná koruna odmeny v nebi. Povinnosťou ľudského spoločenstva je, aby seba zdokonaľovalo, aby na vyšší a vyšší stupeň dokonalosti prichádzalo, lebo toto je vôľa božia; Boh chce, aby človečenstvo pod vedením prozreteľnosti božej sa vyvíjalo a tak na svojom blahobyte pracovalo. Práve preto ten trojaký pokrok nielen že je možný, ale je aj povinnosťou našou. Človečenstvo so všetkou silou svojou má tento trojaký pokrok činiť, lebo len vtedy zodpovie tej úlohe, ktorú nám Boh určil. Keď známe trojaký pokrok človečenstva, pozostáva nám pýtať sa, jako sa má kresťanstvo k tomuto trojakému pokroku?

POLITICKÉ CHÝRY.

Krokodílske slzy.

Tí, čo behom celých mesiacov najnesvedomitejším spôsobom napádali kresťanskú ľudovú stranu a o nej a vodcoch jej zlomyseľne tie najnepravdivejšie chýry roztrubovali, prítomne krokodílske slzy vylievajú nad tým, že noviny tejto kresťanskej ľudovej strany broja teraz proti jejich novinám. Nuž my sme, ako to všetci čitatelia naši bez rozdielu uznať musia, dlhé a veru dlhé časy mlčali, bo sme sa nazdávali, že «Katolícke Noviny» konečne nahliadnu do neba volajúcu nespravodlivosť jejich, ktorou napádaly kresťanskú ľudovú stranu. V poslednom čísle to píšu, aby sme jeden druhého nenapádali, v tom istom čísle ale o kresťanskej ľudovej strane, dľa starého zvyku ľžive to hovoria, že sa ona spojila s liberálmi a so židmi, že v Trnave bojovala proti Martinovi Kollárovi, že bojuje proti pápežskému nariadeniu a proti statočným kňazom. Nuž a ten človek, čo tak hnusným a podlým spôsobom píše o kresťanskej ľudovej strane v tom istom článku to radí tejto tak nesvedomite napadnutej kresťanskej ľudovej strane, aby trpela a sa ani neohlasovala, ani nebránila. To píšu ďalej tie noviny o sebe samých, že «Katolícke Noviny písané sú v duchu svätého Cyrilla a Methoda.» No, také noviny, čo tú radu dávajú ľudu kresťanskému, aby vzal metlu, drúk, železnú palicu na kresťanskú ľudovú stranu, ozaj nemôžu písané byť ani v duchu svätého Cyrilla a ani v duchu svätého Methoda. Tí páni pravda, čo toto a takto píšu, nazdávajú sa, že bárs čo sme a slobodne smejú napísať. Zabúdajú ale na to, že bárs je aj papier trpezlivý, pre nešťachetné jednanie jejich

posúdi ich ľud, ktorý prv-neskôr pravdu nahliadne. My zodpovedne povinnosti našej jednotajne poukazovali sme na to, ak nešlachetným a nesvedomitým spôsobom zneužívajú ľahkovernosť dobrého ľudu. Presvedčení sme aj o tom, že z jednej stránky skúsenejšia čiastka ľudu, chovaním sa jejich nedá sa zklátiť od cesty pravdy; z druhej stránky ale aj to nahliadame, že úbohý ľud sotva bude v stave odolat toto jednotajné napádanie a poburovanie, a následkom neustáleho špinenia, tupenia a hanenia ztratí dôveru v kresťanskú ľudovú stranu. My však pevne veríme v spravodlivosť našej veci, pôjdeme našimi cestami a budeme sa aj v budúcnosti brániť; nepriateľom našim ale to odkazujeme, aby nenapínali struny trpezlivosti kresťanského ľudu, bo keď sa mu oči otvoria, zaiste sa od nich na vždy odvráti.

Politická strana ľudová.

Údovia politickej strany ľudovej vo štvrtok dňa 29. marca zošli sa v bydle pápežského praeláta a bývalého ablegáta ľudovej strany Jána Molnára. Pri tejto príležitosti prišli do reči závažné otázky politickej, ako aj tie následky, jestli by voľby ablegátov v zákonom čase vypísané neboly. Ku politickej strane ľudovej pristúpil najnovšie: cis a kráľ. komorník Valent *Kiss* a Jozef *Gerely*.

Bánffy a Fejérváry.

Sú to starí známi títo dvaja páni. Dľa tejto starej známosti barón Bánffy v otvorenom liste tú radu dal barónovi Gejzovi Fejérvárymu, aby jeho veličenstvu kráľovi predložil, že sa voľby ablegátov do snemu v zákonom čase vypísať majú. «Považuj list môj — hovorí Bánffy Fejérvárymu — za čo chceš, ako prosbu, dobrú radu, napomenutie, alebo výstrahu, to je pobočná vec. Na všetko to ale, čo ti je ako politikovi, vojakovi a mužovi svätého, opätne ťa prosím, nedaj jeho veličenstvu takej rady, ktorej splnenie viesť by mohlo k rušeniu zákonov a kráľovskej prisahy.»

Barón Bánffy sa — ako z tohoto vidno — dáva na pokánie. Je to síce trochu pozde. Avšak radšej pozdejšie ako nikdy.

Resignácia úradníkov stolice Zala.

Úradníci stoličnej právomocnosti Zala tak radostne boli prekvapení tým chýrom, že chýrny Dezider Szulyovszky, ako sa po jeho babe volá Flesch, vymenovaný je ku ním za kráľovského komissára, že hneď držali poradu a na tejto sa na tom jednohlasne usniesli, že všetci do jedného z úradov zaďakujú. Po porade skutočne všetci zadali svoje resignácie. Dezider Szulyovszky Flesch, môže teda teraz úradovať v Zale bez úradníkov. Dokázal on to pri voľbách v Nitriansku, že je veľký figliar, nech teraz ukáže čo vie.

Nový viceispán tekovský.

Chýrny, za hlavného predstaveného do stolice Bars vymenovaný *Sényi*, viceispána tekovského prepustil zo služby. Treba mu bolo hľadať nového viceispána. Našiel

si takého, a to sa môže povedať, že aké vrece taký flak. V stolici Moson pred niekoľkými rokmi zúril ako viceispán istý Jozef Pogány de Remete a Szentpéter. Pomimo týchto dvoch praedikátov dokázal tam vedel len veľkú fúru rozlhých výstupkov. Pre tieto opustiť musel stoličnú službu a avanzíroval za agenta ku akejsi assekurácii. Tohto muža vybral si teda *Sényi* za viceispána do Baršu. Budú to zas fašiangy v tom stoličnom dome, kde Pogány ako viceispán úradovať bude. Lenže po fašiankoch vždy pôst nasleduje a na tento sa poznove chystať môže aj Jozef Pogány de Remete a Szentpéter.

Odvolanie ministerského nariadenia proti verejným shromaždeniam.

Jozef Kristóffy, hlavný ministerský agent vnútorných záležitostí vydal nedávno úkaz, ktorým vydržiavania verejných shromaždení každého druhu po celej krajine zakázal. Ako teraz socialdemokratické noviny píšu, Jozef Kristóffy odvolal jeho prísny úkaz. Socialdemokratické noviny to musia vedieť, bo sú v najbližšom spojení s Kristóffym. Chýr tento úradne nenie odvolaný, teda sa na pravde zakladá. Čo pohlo ministra Jozefa Kristóffyho k tomu, aby nezákonný úkaz svoj odvolal, o tom sa pozdejšie dozvieme.

Jozef Kristóffy rozlúčil sa s ministerstvom.

Od nedávna často bola o tom reč, že Jozef Kristóffy vystúpi z kabinetu Fejérváryho. Toto sa prítomne má aj uskutočniť a jeho veličenstvo kráľ prijal už vraj demissiu (zadakovanie) z úradu tohoto chýrneho ministra. Záležitosti vnútorné, ako hovoria, spravovať bude sám barón Gejza Fejérváry železnou rukou. Čo však bude s Kristóffym? Tento včul ako skutočný agent Fejérváryho vlády bude chodiť po krajine a ako ohnivý socialdemokrat verejne kortešovať v ľudových shromaždeniach za zavedenie všeobecného volebného práva v smysle socialdemokratov. Z tohoto už vidíme, prečo on ten prísny úkaz odvolal, ktorým vydržiavanie všetkých verejných shromaždení bol zakázal. No urobil on to z tej príčiny, aby aj sám osobne svolávať a vydržiavať mohol verejné ľudové shromaždenia, v ktorých búriť bude ľud proti magnátom, triedam zámožným, proti cirkvi a kňazstvu a šibnutým rozumom jeho i proti právam a konštitúcii vlasti. Dá sa však očakávať, že zralého rozhodnutia občania všade, kde sa zjaví, slušne ho privítajú.

Padajú hniličky.

Z mohutného stromu Fejérváryho vlády, zdá sa padajú hniličky. Kristóffy tak dobre ako keby už bol opustil tento salaš nezákonnosti, teraz ale kovorí sa, že aj Berei Lányi nasýtil sa slávou zvestného vykladania zákonov a účinkovania jeho ako minister pravosúdia. Lányi vraj tiež zadá svoju demissiu. Lányi ale bol «rozumom» Fejérváryho kabinetu. Jestli aj Lányi vystúpi z kabinetu baróna Fejérváryho, to tam ostane síce osvietený pán žid Kubo Vészi (Weiss) ako pravá ruka, čo z toho však, keď tam rozumu nebude. Dozijeme sa toho, že barón Gejza Fejérváry dnes-zajtrá obráti sa na tú dedinu, o ktorej zli ľudia hovoria, že tam rozum merajú.

Z CUDZOZEMSKA.

Nemecko a Taliansko.

Konferencia vydržiavaná v marokkánskej otázke až veľmi oslabil dobrý pomer medzi Nemeckom a Talianskom. V otázke tejto stálo Nemecko osamotené, úprimne podporované bolo iba zo strany rakúsko-uhorskej monarchie. Najväčšiu trpkosť zapríčinila Nemecku tá okolnosť, že ešte len aj Taliansko, ktoré je členom trojisárskeho spolku, zastalo si po boku Francúzska. Že jak veľká rozhorčenosť panuje v Nemecku naproti Taliansku, to vysvitá z článku nemeckého časopisu «Vossische Zeitung», ktorý časopis patrí medzi smerodajné berlínske časopisy. V otáznom článku stojí medzi iným:

Taliansko vyslalo do Algecirasu čo splnomocneného poverenika toho politika, ktorý bol pôvodcom zblíženia sa Talianska ku Francúzsku a týmto skutkom podalo svetu nezapomenuteľný príklad úprimnosti a vernosti statočného spojenca. Algecirasské dni nikdy nezabudneme a zavdá sa nám ešte príležitosť, keď budeme môcť poukázať na to, jako sa odplatilo Taliansko za to, že nemecký cisár bol prvý medzi európejskými panovníkmi, ktorý v Ríme v chýrnom prípitku uznal nedotknuteľnosť Rímu. V takýchto okolnostiach Rakúsko-Uhorsko bolo jedinou našou podporou a ačkoľvek gróf Welsersheimb opätovne viac povedal pred novinkármí, než kolko by bolo bývalo žiadúce, predsa stálo diplomaciou Rakúsko-Uhorska je, že našla tú formulu, ktorá v rovnakej miere uspokojila francúzske požiadavky a programm Nemecka.

K dokázaniu pravdy.

Pofažne článku «O prievidských Bankách» v «Kresfane» uverejneného sekretariát «Prievidskej Ludovej Banky» žiada si odhalenie pravdy. My ako v každej záležitosti a straniva každého zastávame pravdu s najväčšou úslužnosťou robíme to aj v tejto veci nasledovne:

K obrane svojej záležitosti spomenutý sekretariát uvádza doslovne: «Každý jeden dlžník dostane zápisnú knižičku, v ktorej má zjavne zapísané jeho úroky, platy». Že o tomto v «Kresfane» ani slovička nebolo, o tom sa každý môže presvedčiť, kto ho číta, i prosíme preto spomenutý sekretariát, aby si ten článok ešte raz prečítal.

K obrane svojej pravdy spomína ešte sekretariát «Prievidskej Ludovej Banky»: «Ludovej Banky založeného podporujúceho spolku stanov, ktorým sa «Pravdomluvný» pôvodca toho článku nerozumie». V záujme a k dokázaniu pravdy musíme sa ta vysloviť, že je to celkom pobočná vec, čomu sa «Pravdomluvný» rozumie a čomu nie. Ku dosvedčeniu pravdy odvolávame sa na štatúty (stanovy) tohoto spolku a na základe týchto musíme verejne vysloviť, že sú oni nebezpečné pre pospolitý ľud. Ako pride dobrý dlžník k tomu, aby s celým svojim majetkom kaviroval, alebo dobre stál za zlého dlžníka? Tomuto žiaden zdravého rozumu človek rozumieť nemôže. To ale obsahujú tie paragrafy zo stanov toho spolku v «Kresfane» citované. Netreba sa teda rozhadzovať, napádať iné ústavy a osoby, lež sluší sa pravde zodpovedne vyznať, že ten «podporujúci spolok banky» *dobrý a osožný je pre Banku, pre jej účastinárov, pre gazdov, sedliakov, teda pre ľud pospolitý je ale zlý a veľmi nebezpečný.*

Toto je pravda!

BESEDNICA.

Hrdinská mníška.

Milosrdné sestry mali v Paríži viac ústavov, ktoré spojené boli s dievčenskou školou, alebo so sirotárom, alebo najčastejšie s obidvoma. (Teraz to už není tak, ponevác francúzska vláda na rozkaz freimaurerov pozatvárala všetky mníšske školy, a jak mníchov tak aj sestry, ešte aj tie, ktoré nemocných opatrovaly, z krajiny povyhánala. Z týchto, pre cirkev katolícku tak trpkých, časov uverejňujeme túto až do srdca vnikajúcu udalosť, aby nás ona napomínala na divokosť neznábožskej zberby a dala nám silnej vôle k tomu, aby sme sa všetci katolíci spojili k obrane cirkve svätej, lebo ináč toho sa dožijeme my, uhorskí katolíci, čoho aj Francúzi. To všetko pre lahostajnosť a pre roztržitosť.)

V predmestí Fresnes tiež je jedon kláštor, jehož hlavnou paňou je uhrínka, sestra Karola, rodiným menom Šarolta Rígel. Ona značný zástoj hrala pri obrane kongregácie, ako to vysvitá z jej vlastnej rozprávky:

— Keď som prišla do Francie — rozpráva táto hrdinská mníška — na rozkaz mojich predstavených prevzala som riadenie jedného nášho kláštora na okolí. Lež vláda francúzska námietky robila oproti tomu, že nie som súobčanka a nemám patričnosť. Viac razy som bola skrze to u mestského prefekta a povedala som mu otvorene, že milujem Francúzov, lebo sú veriaci katolíci, milujem ich aj pri jich chybách, lebo poznám v nich aj dobré vlastnosti. Lež bola bych mizerná duša, kebych pritom vlastnú domovinu zapredala a zaprela. Som verná dcéra Uhorska, nikdy neroztrhám zväzok, ktorý putá ma k vlasti mojej, a ak toto vláda francúzska za vinu pokladá, tak nech robí námietky oproti mne, ak ale vernosť moja není hriech, tak nech ma neprenasleduje ani moju kongregáciu.

Po tomto dali mi pokoj za viac rokov, a ja dostala som sa do Paríža, ako hlavnia riaditeľka jedného nášho kláštora. Vtedy už smutné časy žily kongregácie. Práva naše z kroka na krok umenšovali a každý večer s tou trúdnou myšlienkou ľahli sme na odpočinok: Toto bol ostatný deň v dome našom, zajtrá už tuláčky budeme. V ústave mojom bola škola aj sirotár. Ťažká povinnosť čakala na mňa, preto v slabosti mojej hľadala som pomocnicu, aj som ju našla.

Oproti hlavného vchodu domu nášho stála socha Panny Marie. Do jej sopiatých rúk som dala kľúče nášho domu. «Milá Matko moja! Ty buď riaditeľkou tohoto domu: ja budem len služobníčkou tvojou a vyplnítkou tvojich rozkazov. Obráň tento dom a nedovoľ, aby vzali od teba kľúč domu tvoji nepriateli.»

Teraz som už spokojnejšou bola. Preblahoslavená Panna varuje dom náš, nemôže nás potkať nešťastie. Ale zato strach a obavy nezmyzly zo srdca mojho, lebo veľela som, že nie som hodná ochrany nebeskej patrónky. Jedenásť domov máme v okrese Fresnes. Jedon deň došiel smutný chýr, že vláda zavrel dala desať domov, sestry poviháňala a školy odovzdala mestu. Vedela som, že teraz na môj dom pride rad. Ani som sa nesklamala. Prišli policajti, doručili mi nariadenie viády, že aby sme behom pätnásť dní opustily dom. Kongregáciu rozpošle a dom náš za majetok vlády vyhlási. Všeobecná hlavná pani čo mala robiť? Podpísala nariadenie vlády, ja ale odoprela som podpis. Nebezpečenstvo s celou jeho veľkosťou uvalilo sa na naše krky, ja ale, Boh zná prečo, zostala som smelšou. Možno že uhorská krv prúdila sa lepšie vo mne, alebo rástla vo mne dôvera k Preblahoslavenej Panne, že na ňu poverené klúče nevydá z rúk, dosť na tom, cítila som, že neni všetko stratené.

Šla som na náš konzulát a prosila som pomoc. Tu s tým ma odbili, že do vnútorných záležitostí Francúzskej krajiny nemôže sa miešať uhorský konzul, ale tolko môže vykonať, že vezme pod obranu môj dom tak, že budem môcť zostať v ňom aj s milými sestrami. Školu a sirotár ale musíme odovzdať vláde.

Aj toto bolo volačo. To bol prvý výsledok, že som zadržala patričnosť uhorskej občanky. Boh vstúpil do človeka cit lásky k rodisku. Opravdivá viera posilňuje cit tento, a hľa, Boh aj požehná toho, kto nevytrhne zo srdca tento prirodzený zväzok.

Odhodlala som sa, že pôjdem k hlavnému prefektovi mesta Páriz a aj od neho budem pýtať pomoc. Áno, lenže k prefektovi nemožno sa dostať bez predbežného oznámenia a bez dovolenia danej karty. Zatiaľ to zapatrim, už bude pozde. Vzala som sebou prefektu nášho domu, pomoc pýtajúc od Bohorodičky, klakly sme pred jej sochu, modlily sme sa a tak sme šly na mestský dom. U vchodu stáli strážnici, pýtajúc od nás vyslechnutie povolenú kartu.

— Nemám kartu, milí pánovia, ale zato prepustite nás, pre Boha vás prosíme, máme súrnu prácu s prefektom.

Prosba naša dojala dobrých ľudí, hovoriac, že ak nás aj vnútorná stráž prepustí, nič nemajú oproti tomu. Druhá stráž tiež pýtala kartu.

— Nemáme,

— A ako prejšly, milé sestry, cez prvú stráž?

— Prosili sme tých dobrých ľudí, a oni v mene Pána Ježiša prepustili nás, lebo od toho závisí budúcnosť nášho domu, života, a všetkého čo máme, aby sme sa ešte dnes vypravali s pánom prefektom.

Strážnici hladeli jedon na druhého a prepustili nás. Tak podobne prešli sme aj cez tretiu stráž.

Pred dvoranou prefekta je veľká čakáľňa, ktorá preplnená bola ľudmi rozličného stavu.

Sluha kartu pýtal od nás.

— Nemám — riekla som.

— K prefektovi nikto nemôže ísť bez karty — vra-

vel sluha. — Hľadte, milé sestry, kolkí čakajú, ktorí aj karty majú.

Obrátila som vec na prosbu a požiadala som sluhu, aby oddal prefektovi kústik papieru, na ktorý dačo napíšem.

Vykonal to. Žehnaj ho Boh za to!

Na papierik napísala som svoje meno, meno domu nášho, pridajúc, že som uhrňka, a že súrne prosím o vyslechnutie.

Dvere sa otvorily, a sám prefekt nás pozval k sebe.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Dedič trónu v Dražďanoch. Korunný princ Franc Ferdinand dňa 26. marca došiel do Dražďian, aby v zastúpení jeho veličenstva kráľa vrátil návštevu saskému kráľovi, ktorú tento urobil vo Viedni dňa 2. mája r. 1905. Na hlavnom nádraží uvítali dediča trónu saský kráľ, princ Ján Juraj, ministri a náčelníci vrchností. V kráľovskom paláci uvítala korunného princa Franca Ferdinanda kňažna Matilda. Na počtu dediča trónu večer o 6. hodine bol slávnostný obed v dvornej sieni. Večer o 8. hodine bolo v opere slávnostné predstavenie. Saský kráľ odený bol do rovnošaty svojho rakúsko-uhorského dragónskeho pluku a Franc Ferdinand odený bol do rovnošaty 17. saského ulánskeho pluku. Keď panovnícke osoby prišli do divadla, obecenstvo vstalo. Dedič trónu sa poklonil a sadol si medzi kráľa a kňažu Matildu. Počas prestávky dedič trónu sa rozprával s členami dvornej spoločnosti a grófovi Seebachovi vyslovil svoje uznanie za divadelné predstavenie.

Nemocnica arcikniežata Fridricha. Arciknieža Fridrich vo Föherceglaku dal postaviť nemocnicu pre gazdovských zamestnancov svojho panstva v Bélye. Nemocnicu v prítomnosti arcikniežatskej rodiny posvätily v nedeľu dňa 25. marca. Popoludní bola ľudová slávnosť, na ktorej tancovala aj manželka arcikniežata Fridricha arcikňažna Gizella aj s dcérami. Podobne si zatančil aj knieža Albrecht. O 7. hodine bola večera, na ktorej prítomný bol aj päťkostolský biskup gróf Julius Zichy.

Civillista kráľa Oskára. Následkom zrušenia švédsko-norvégskej personálnej unie civillista (plat) kráľa Oskára hodne klesla. Švédsky kráľ Oskár dostane totiž teraz o 336 000, dedič švédskeho trónu však o 80.000 korún menej civillisty, než mal predtým. Civillista švédskeho kráľa čini teraz 1,200.000 korún.

Pršky. Z Vrútok oznamujú, že následkom ustavičných pršíek rieka Váh a Turec miestami už výstúpily zo svojho koryta a obávať sa možno, že sa rieky rozvodnia, jestli pršky budú ďalej trvať.

Korunácia v Norvégsku. Z Christianie oznamujú, že v Drontheime, v starodávnom korunovačnom meste norvégskeho kráľa Hakona a kráľovnej Maud. Korunácia bude sa odbyvať v prvej polovici júla a pretože toto je najpríhodnejší čas na cestovanie do Norvégska, pravdepodobne je, že na korunovačné slávnosti dôjde veľa cudzincov. Za jedno okno, zadiaľ sa možno dívať na korunovačné slávnosti, už teraz dávajú tisíc korún. Veľa majiteľov domov vypovedalo svojim obyvateľom, aby okná mohli dať na čas korunácie do prenájmu.

Pomoc od Nepoškrvnenej Panny Marie. V nitrianskych novinách «Ny. Sz.» jeden nitriansky kňaz G. J. verejnú vďaku vzdáva Nepoškrvnenej Panne Marii za pomoc v ťažkej nemoci, bratovi tohože kňaza udelenú. Kňaz ťažko nemocného a do nebezpečnej nemoce opäť upadnutšieho brata svojho do ochrany Panny Marie odporučal, bratovi agnušok (medailu) Nepoškrvnenej Panny dal do ruky s patriacou krátkou modlitbou, sľub učinil k úcte Nepoškrvnenej Panny a nemocný teraz zotavuje sa už, bárs lekári z ďaleka privolaní, nemocného už za slabého ku operácii boli vyhlásili.

Štrajk v Miškovci. V Miškovci od pár dní štrajkujú murári. Hlavný policajný kapitán s tým odôvodnením, že vyjednávania medzi zamestnávateľmi a robotníkmi nemali žiadneho výsledku a následkom toho štrajková taňa je zbytočná, rozkázal rozpustiť štrajkovú taňu. Následkom toho vodcovia sociálno demokratickej strany vypovedali minulé dni všeobecný štrajk, ktorý sa aj hneď započal. Zatým ale zamestnávateľia a robotníci opäť začali vyjednávať a preto hlavný kapitán dovolil otvorenie štrajkovej tane, na čo sa všeobecný štrajk skončil a len murári štrajkovali ďalej. Vo všeobecnom štrajku zúčastnili sa všetci sadzaci, pekári, obuvníci, krajčíri a robotníci dvoch fabriek na náradie. Robotníci sa chovali pokojne.

Záhľadné strašidlo. Sdelili sme, že v Radvani (stolica zvolenská) v dome kováčskeho majstra Jána Končeka každú noc sa všetky predmety hýbaly a že aj susedia šli tam nocovať, aby sa presvedčili o skutočnosti. Z Baňskej Bystrice teraz oznamujú, že následkom zakročenia hlavného slúžneho v Končekovom dome strašidlo už nemá. Každý vedel, že pôvodcom tohto huncútstva je sám Konček a odkedy hlavný slúžny Hávor sa mu pohrozil, že jestli aj naďalej bude strašiť ľud, každodenne ho bude pokutovať väčšou summou peňazí, prípadne aj zatknutím, odtedy prestaly strašidlá v jeho dome chodiť, aj obyvatelstvo žije v pokoji.

Z biskupstva spišského. Ján Sztarovics, kaplán levočský dostal faru v Chrasti (Spiš). Bartolomej Szommer, dočasný administrátor v Chrasti stal sa správcom fary v Hollomnici a Juraj Bajczy, farár hollomnický prešiel do Čimhovej (Orava). — Spišský biskup rozdelil teraz kubínsky dekaný okres v Orave na dvoje; na podzámsky a kubínsky okres. Ku podzámskemu dekanátu patria teraz fary: Podzámok, Bielypotok, Chlebnica, Habovka, Krivá, Nižná a Sedliacka Dubova. Ku kubínskemu: Dolný Kubín, Veľká Ves, Bzina, Malatiná, Valaská Dubova, Pucov a Zázrivá. Za dekana a škôldozorca podzámskeho okresu vymenovaný je Eugen Balgha, farár v Podzámku, ktorý dosiaľ bol dekanom a kubínskeho okresu Peter Vjecha, farár dolno-kubínsky.

Sväté missie. V Tapolyhanusfalve (st. šáriš.) — sdeľuje nám náš dopisovateľ — od 17—25. marca držali missie p. Jozef Báthora a p. Ján Bottka, missionári z kongregácie Lazaristov. Veľavážení otcovia títo tak horlivo vykonávali duchovnú prácu svoju a upoírebovali meč slova božieho, že sa z ľudu snáď vyše tisíci vyspovedali a prevelebnú Svialosť Oltárnu prijali, a síce so skrúšeným srdcom. A po svätých missiach, keď Ján Telekessy, dekan a farár v mene svojom a farníkom svojich sa im poďakoval a vyslovil to, že sa missionári už odberajú, celý kostol od plaču a nariekania len sa tak ozýval, lebo si pánov missionárov každý veľmi zamiloval. Pán Boh zaplať a požehnaj všetky kroky jejich. to im zo srdca praje pomocník Jozef Jankovich, kaplán.

Smrť pltníka. Z Baňskej Bystrice píšú, že v pondelok dňa 26. marca popoludní utopil sa tam pltník Ján Petrik, ktorý na jednej plti viezol náklad do tamojšej pily firmy Glésingera. Jeho súdruhovia až neskôr zbadali, že Petrik zmizol. Nešťastného Petrika, ktorý pochádza z obce Salfalva, ešte v ten deň vytiahli. Oplakáva ho manželka a tri siroty.

Chcely zomreť hladom. Z Viedne oznamujú, že tri sestry, menom Katarína, Berta a Šarolta Hoff, z pomedzi ktorých najstaršia je 38 ročná a najmladšia 32 ročná, odhodlaly sa, že sa pozbavia života. Zavrely sa do izby a od viac dní nejedly celkom nič. Minulé dni vnikli do izby policajti a tri devy našli v bezpovedom stave. Nešťastné sestry preskúmajú, či sú nenie pomätené na rozum.

Sňahové fujavice v Španielsku. Z hlavného mesta Madridu oznamujú, že na severných a stredných stranách Španielska sú obrovské sňahové fujavice. Jeden poštu dopravujúci vlak zaviazol do tri metre vysokého sňahu a

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

cestovatelia za 36 hodín hladovali. Na mnohých miestach pre fujavice nemôžu chodiť vlaky.

Púť do Maria-Celly. S božou pomocou som si zamienil aj tohoto roku viesť púť z Rybian do Maria-Celly. Púť sa pohne z Rybian dňa 29. apríla ráno po sv. omši na železničnú stanicu. O 10. hodine sadne sa na vlak, ktorý ide do Veľkých Topolčian. V Topolčanoch sa presadne na vlak prichodiaci od Prievidce. O polštvrtjej sa presadne na vlak Šarluška-Ťzbégh. Tam sa presadne zas na vlak do Galgócz-Lipótvár a z tadiaľ sa ide na noc do Prešporuku. V Prešporuku sa prenocuje, ráno 30. apríla sa batožina odovzdá furmanovi, pútnici ale idú ku svätým omšiam do kostola Jezuitov a z tadiaľ o 8-mej hodine s vlakom do Viedne. Tam sa odbaví obed a potom sa nastúpi cesta pešky do Maria-Lanzendorfu. Kto si žiada pútny program, tomu vďačne poslúži ku oslave Matky Božej pútny vodca v Rybanoch *Bartolomej Omelka*.

Chýry zo Spiša. V obci Korotnok blízko Podhradia dňa 20. marca zomrel tamojší gruntovný pán Fedinand Jancsó po dlhom trápení a pobožnom prijatí sv. sviatosti v 74. roku života svojho. V ňom ztratil staro-lubovenský hlavný slúžny svojho otca a podhradský hlavný slúžny Alexander Holénia svojho svokra. — Naše čarokrásne Tatry mali lanského roku 15 500 navštevovateľov, z tých bolo z Uhorska 9900, z Rakúska 1840, z Nemecka 3500 a z iných krajín 260; počet navštevovateľov teda lanského roku o 4000 zrástol. — V Kežmarku sa istý 72-ročný Mayer Krieger dňa 18. marca v noci následkom uhličitého plynu zadusil. — Tiež v Kežmarku sa o dva dni neskôršie aj druhé nešťastie udalo. Istá Anna Kurucz išla k rieke Poprad šaty prať, ale z nepozornosti spadla do vody a sa utopila. — Stoličný výbor uzavrel lanského roku v jaseň, aby stolica na tú železnicu, ktorá z Podolínea do Orlova má byť stavaná, 30 tisíc korún dala. Minister vnútra ale to nepotvrdil a tak je teraz nová prekážka v tejto vážnej veci. — V Starej Lubovni dňa 24. marca za mešťanostu vyvolili Jozefa Esztela. Len on sám sa hlásil. — V Levoči dňa 22. marca umrel následkom porazenia advokát Koloman Lener v 66. roku veku svojho. — V chotári mesta Poprad našli jednu cigánku zamrznutú.

Chýry z Horniakov. Z Trenčína píšú, že v Čičmánoch jedna ženská spadla s lávky do rozvodneného potoka a sa utopila. — Na železničnej stanici v Trenči. Teplej železničky robotník Ján Mučka z Derežu počas tísnutia vaggónov spadol pod kolesá, ktoré mu dodrúzgaly pravú nohu a rameno. — V Bzinciach (stolica ni-trianska) tamojší gazda Ján Dubravčík rozpáral si brucho a podrezal si krk preto, lebo ho manželka obviňovala, že on podpálil stodolu, v ktorej zhorel aj jeho syn.

Púť do Lurdu (Lourdes). Dňa 6. mája pútna spoločnosť cestuje na južno-francúzske milostné miesto Lurd (Lourdes), po ceste stavia sa v Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial a v Zürichu, všade na 1 deň. Sdržovanie sa v Lurde ustálené je na 4 dni. Vysvetlenia a programy dáva a príhlasy do 20. apríla prijíma: Úrad farský Sasvár (Nitram.). Celá cesta trvá 15 dní.

HOSPODÁRSTVO.

O lucerne.

Lucernu u nás viac ako sto rokov poznajú. Odtedy na vše strany ju obľúbili, najmä na dolných krajoch, lebo nielen že vydrží suchotu, lež skrz bohaté listie popravuje pôdu, s dlhými jej koreňmi vybera zo zeme také pokrmné látky, ktoré len bez úžitku stoja.

Lucerna má rada bohatú, vápenec a prst obsahujúcu zem, ponevác ale neni priberčivá, dobre rastie aj v úrodnej piesočnatej pôde, tak podobne v ľahkej hlináčke. Hlavnia podmienka, aby zem hlbokkej vrstvy bola. Nema rada húževnatú hlinu a štrk, tak podobne vyhyne v mokrej pôde, kde jej korene až do vody siahajú. Zem pod lucernu treba hlboko porať, aby dlhé jej korene vycicat mohli potravné látky pôdy. Čo sa počasia týče, hoc neni veľmi háklivá, predsa má radšej teplé a suchšie.

Siaľ možno ju na jar aj v jeseni. U nás ale jesenie siate je neiste, lebo ťažko síde pre suchotu, a keď ju neskôršie sejeme, slabá príjde do zimy, prečo ľahko vymrzne. Teda sejme lucernu na jar, a to čím skôr.

Ako treba zem prichystať pod lucernu?

Jaknáhle sme odpratali predbežnú rastlinu, zem plitko zoreme — strnisko lámene — po čom nasleduje strednie orávanie, kde je zapotreby, mrvenie spodnej pôdy. Na jar extirpátorujeme, bránime, opatorne valcujeme, aby neboly hrudy.

Mnohí gazdovia pod lucernu považajú, čo neni dobre, lepšie je, keď predbežná rastlina dostala trusu, lebo s friškým trusom môže sa dostať do zeme veľmi mnoho škodlivého semena, síce v mäsej zemy aj bez toho rastie burina. Z fabričných trusov najväčšie pánstva potrebujú: superfosfát, gips a Thomas-trosky. Od viac veľkostatkárov som počul, že tento posledný trus účinkuje vajvýbornejšie. Treba z neho na jedon katastrálny joch 400—500 kilov, ponevác drží zem pri síle za viac rokov.

Keď je už zem prichystaná a je čas siať, obyčaj je lucernu siať s inou — obrannou — rastlinou z toho ohladu, aby istejšie sišla a aby jej rast tiež bol poistený. Ponevác takto je v tóni obrannej rastliny, neudre v nej burina a neni vydaná pálcivosti slnečnej. Najprv sa seje obranná rastlina, ovos alebo jačmeň a po nej lucerna.

Zkúsení hospodári radia, aby sa lucerna bez tohoto, teda samotná siala, lebo že je to istejšie a v druhom roku dá väčšiu úrodu. Môže byť tak, lenže hospodár vždy musí hľadať na okoličné pomery. Nedá sa všade hospodáriť dľa jednakých pravidiel.

Semä musí byť čisté a frišké, lebo staré neskoro a zle schodí. A potom radšej drahšie, ako lacné. Dobre je semä, keď sa vo veľkom procente kľiči, keď je čisté,

zltej a bliskavej barvy, nie je falšované s iným semenom atď. Najlepšie sa darí, keď je s mašinou siate, ale ani vtedy neslobodno skupániť so semänom, rátajúc na kat. joch 10—15 kilov.

Lucerna za viac rokov dáva krmu a pri priaznivom počasi dakde 3—5 razi ju kosia. Keď na jar dobre pobránime, bujnejšia bude, lebo jej korene bohato budú vyháňať.

Jestil lucernu za zelenu, alebo za suchú krmu chceme upotrebiť, kosme ju prv než by kvitla, lebo po kvitnutí jej bila stvrдне, listy ale ľahko opadnú.

Na semä nechajme trojročnú druhého kosenia; staršia býva burinou zarastená, Čas kosenia je, keď strúčky zväčša očernily, zrnká ale sú žltej barvy.

Ako každá raštlina, tak aj lucerna má nepriateľov, pomedzi nich najnebezpečnejšia je žužula, ktorá neraz celú úrodu zničí, preto múdre by urobil každý hospodár, keby semä, prv než by ho zasial, poslal na daktorú štátnu stanicu, kde by ho prezkúmali. (Treba vedet, že na viac miestach — Budapest, Magyaróvár atď. — sú takéto zkúmajúce stanice, kde poslané semená zdarma previsitujú, a mienku o nich hospedárom zdelia. Dobre bude toto v pamäti držať.) Jestli žužula sa dala do lucerny, najradnejšie bude to miesto skosiť, dobre pokopať, slamou zasypať a vypáliť. Tak podobne chráňme lucernu od buriny. Túto za mladý treba kántriť, ale nie keď odkvitla.

Ponevác je lucerna veľmi vďačná a užitočná krma, oslovujem hospodárov, aby ju v čím väčšej miere dorábali.

Gazda.

Svätý Albert, patriarcha jeruzalemský.

V rade patriarchov jeruzalemských najvitečnejší je svätý Albert. Mesto Parma v Taliansku bolo mu rodiškom, kde on pod rukou zámožných rodičov nielen vo vedomostiach a umeniach sa dokonálil, lež aj v čnosťach kresťanských neustále sa cvičil. Aby zachránil nevinnosť svoju, už v mladistvom veku vstúpil do kláštora prísnej rehole svätého Augustína v meste Mortara. Tu tak vysoký stupeň kresťanskej dokonálosti dosiahol, že vyvolený bol za priora, predstaveného totiž tohoto kláštora. Len niekoľko rokov zastával tento úrad, bo si ho kňazstvo biskupstva vercellského jednohlasne žiadalo za biskupa. Svätý Albert pre veľkej poniženosti zdráhal sa síce prijať tento úrad, pápež Lucius III. však prisne mu naložil, aby sa dal za biskupa vysvätiť. Prijal on teda z poniženosti a poslušnosti ku svojemu najvyššiemu predstavenému biskupský úrad a zastával ho cez úplných 20 rokov ku blahu a spáse svojich ovečiek. Oproti sebe samému bol on vždy čo najprísnejší, tým zdvorilejší a vládnejší bol ale s druhými. Pri vybavovaní iných úradných prác neunavene ohlasoval slovo božie, pôsty sväté zachovával s najväčšou prisnosťou a najmilšie zamestnanie jeho bolo, keď chudobným udelovať mohol almužnu. Prvá jeho starosť bola každý deň svedomite odhaviť raňajšiu modlitbu, od čoho neupustil, čo by sa čo

bolo prihodilo. Bol on totiž toho posvedčenia, že sa mu cez deň všetko lepšie podarí, keď za včas rána vo vrucných modlitbách Boha o pomoc volá. Neohrozene a neustupne zastával práva svojho biskupstva a slobodu cirkve. Mnoho držal na ozdobu chrámov, a ku týmto cieľom veľké obete donášal. Aby veriaci Všemohúceho na viacej miestach ctíť a zvelebovať mohli, vystavil dal viacej nových kostolov a opatril ich zodpovednými dôchodkami. Ako sám s úplnou oddanosťou Bohu slúžil, tak prisne naliehal na to, aby aj veriaci usilovne navštevovali služby božie. Zaiste pre veľké čnosti jeho ozdobil ho Boh tou zriedkavou milosťou, že ľudí v nesvornosti žijúcich vlúdnyimi slovami smieriť a uspokojiť mohol. Vplyvom a pričinením jeho vyrovnané boly tie najväčšie potrkzy. Táto vôbec známa vlastnosť svätého Alberta k tomu priviedla cisára Fridricha barbarossu, že sa s prosbou k nemu obrátil, aby nepokoj medzi nim a svätou stolicou od dlhých časov už trvajúcí zakročením svojím vyrovnal. Vo veľkom nepriateľstve tiež od dávnych časov žili obyvatelia chyrných miest Parma a Piacenza. Svätý Albert aj tu tak dlho sa namáhal, kým tieto dve mestá smieril.

Chýry o svätom živote a horlivom učinkovaní Adalberta dorazili do tých najďalších krajov. Ako teda zomrel patriarcha jeruzalemský, kňazstvo tohoto patriarchatu vyvolilo si ho za patriarchu. Pápež Junocenz III. túto voľbu nielen potvrdil, lež vo zvláštnom liste napomenul svätého Alberta, aby ju aj na každý pád prijal, bo po ten čas potrebné bolo, aby úrad patriarchátu jeruzalemského zastával muž vynikajúci nielen múdrosťou a svätosťou života, lež aby aj neodolateľnou odhodlanosťou zastával mohol v Jeruzaleme a po celej Sirii kresťanstvo, ktoré Saraceni celkom chceli vyhubiť.

Na rozkaz pápeža prijal teda svätý Albert patriarchát jeruzalemský, ponevác však vtedy mesto Jeruzalem nachodilo sa v rukách Saracenov, musel sa usídlíť v meste Ptolomais. Prvou starosťou mu bolo, aby sa dozvedel, ako stojí kresťanstvo v celom patriarcháte. Položenie kresťanov bolo vtedy ovšem to najsmutnejšie. Ako to videl svätý Adalbert, prvé jeho bolo, že sa vo vrúcnych modlitbách o radu a pomoc k Bohu obrátil. Boh mimoriadne osvietil jeho ducha a požehnal jeho učinkovanie, tak že kresťanov v Jeruzaleme a v celom patriarcháte nielen od ďalšieho prenasledovania Saracenov zachránil, lež mnohých od pravej viery odpadlých nazpät ku kresťanstvu priviedol a všetkých pravých veriacich k vytrvalému životu čnostlivému povzbudil.

Úplných osem rokov bol svätý Adalbert patriarchom v Jeruzaleme. Čo on za tento čas k obrane utlačených kresťanov podujal a akou horlivosťou upevňoval slabých vo viere a svojim vlastným príkladom povzbudzoval ich k svedomitému plneniu vôle božej, to by sa ťažko dalo opísať. Bol on vždy oproti každému vlúdny a láskavý, lež keď to za potreby bolo, vedel aj prísny byť. Nachodil sa v patriarcháte istý človek, ktorý opätne vzdor otcovským napominaniam svätého patriarchu do ťažkých hriechov upadol. Svätý Adalbert ho vždy vlúdne napomínal, pozdejšie karhal a napokon sa mu pohrozil, že jestli svoj

hriešny život neopustí, prinútený bude vytvoríť ho z cirkve svätej. Toto ale nadmieru rozhorčilo veľkého hriešnika, tak že sa k tomu hroznému nečinu odhodlal, že sa na svätom patriarchovi vypomstí. Roku 1214. práve na sviatok povýšenia Kríža slúžil svätý Adalbert pri prítomnosti nepočetných veriacich a mnoho kňazstva hrubú svätú omšu, keď veľký hriešnik ten, prv než to okolo stojačí spozorovali, pristúpil pokradomky k hlavnému oltáru a svätého patriarchu nožom prebodnul. Svätý Albert klelnul hneď na zem a svätú dušu jeho navrátil Stvoriteľovi svojmu. Zhrozili sa nad týmto nečinom všetci prítomní a v nevýslovnom žiali tešili sa jedine tou myšlienkou, že zomrelý otec a pravý dobrodinca jejich orodovať bude za nich u trónu najvyššieho Pána. V tejto nádeji svojej sa ani nezklamali, bo na prímluvu svätého Alberta patriarchu jaruzalemského nesčíselní vyslyšani boli po všetky časy.

Za prvú povinnosť pokladal si svätý Albert, patriarcha jeruzalemský, ako sa ráno prebudil, aby vykonal modlitbu raňajšiu. Pevne on totiž veril, že sa mu cez deň všetko lepšie podarí, keď Boha o pomoc a požehnanie prosí, akonáhle oči otvorí. Tento svätý príklad nasledovať treba každému, nech si je bárs akého stavu a povolania. Aknáhle sa zo sna prebudíme, pozdvihnime k Pánu Bohu ducha a všetky naše myšlienky. «Aknáhle sa prebudiš — praví svätý Bonaventura — obetuj Bohu prvotiny tvojich myšlienok a nezapodievaj sa s tým, čo sa ti v noci snivalo» atď. Od tohoto veľmi mnoho závisí. Pri vstávaní a obliekaní sa treba nám odbaviť také krátke modlitby, ktoré sme sa niekedy naučili, alebo naučiť mali od našich rodičov alebo v školách od učiteľov. Keď sme ale oblečení, máme si kľaknúť pred krížom alebo pred obrazom daktorého svätého, ktoré by ozdobovať mali každé bydlisko kresťanské, ako praví kresťania takto máme odbavovať našu raňajšiu pobožnosť.

V raňajších modlitbách ďakovať máme Bohu za tú veľkú milosť, že nám dal tohoto dňa dožiť. Premnoho ľudí nestalo sa účastnými tohoto šťastia. Obetovať máme ďalej Bohu všetko, čo v tento deň počneme, ako naše myšlienky, slová a skutky. Spolu ale aj ten sľub treba nám zložiť, že cez celý tento deň všetko vynakladat budeme na to, aby sme sa ani myšlienkami, ani slovami a ani žiadnym skutkom neprehrešili proti Pánu Bohu všemohúcemu.

Nesmieme sa vmlúvať, že nemáme času k raňajšej modlitbe, že sa musíme do roboty ponáhľať, že surne práce čakajú na nás okolo domácnosti. Boh nežiada od nás, aby sme v raňajších modlitbách celé hodiny trávili. Keď však máme času k jedeniu a ku iným, mnohokrát celkom zbytočným veciam, niekoľko okamžikov aj Bohu môžeme zasvätiť, od nehožto očakávame všetko dobré na tele a na duši a ktorý nikdy neoslyší modlitbu spravodlivého. Modli sa a pracuj a Boh ti udelí všetkého dobrého.

**Zadovazujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

DOPISY.

Gajari.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kreštane».

Jako v susedných obciach, tak aj u nás stojí už potravny spolok. Žije práve pol roka. Od tejto doby sme už prebudení. Včul vieme, čím sme boli a čím sme teraz; každodenne skusujeme osoh pri kupovaní najpotrebuejších článkov. Žije spolok, vzamáha sa; vzájomné sebpomáhanie, spojené sily, jako vidno, nemôže pretrhnúť štekánie nepriateľov. Ukážem ale pobočne aj pár chybných kúskov na muster. Ide gazda na železničnú stanicu a o kolko viac si upije, o tolko je potom mýto drahšie; žiak prchne s pisankou von, aspoň sa mu na nej lepšie píše; časom olovený šestáčik zavandruje do kassi; gazdinka jachá domov so zbožím nevyplateným a cedulku vezme si sebou domov na šťastlivú pamiatku: človek by neveril, že pod tým vysokým čepcom kolko figlov sa skrýva.

Mystel som, že občan v 10. čísle Týždenníka radšej o tejto nevykoreniteľnej, preobľúbenej vlastnosti svojich bude písať a karhať v tom dopise; on ale, jakoby sám anjel bol, kydá hanu na svoju vieru. Viera je zo slyšania; kto si hlásateľov viery nectí, ten aj pokladom viery opovrhuje. Hlboko ctím a vážim si toho žida, ktorý o svojom rabinovi do novin nedopisuje; jestli le takto činí a nadáva ten Občan, to «sa veru žiadnemu statočnému kresťanovi-katolíkovu páčif nemôže.»

Katolícky človek nežiada ani hany, ani chvály od luteráskeho «Týždenníka».

Ide, kráča jedon človek uliciami Pešti; nos má čerenejší, jako nákrčnú šiatku, a kričí plným hrdlom: «Dolu s náboženstvom!» «Abceg kňazi!» Tohoto kriklúna začuje jedon občan a podá mu ruku: Výtaj bratku! Blúdil som a pravdu teprv až dnes u teba som našiel. Daj mne tvoj nákrčník a budem i ja nevercom, socialistom!...

Občan náš už je blažený; avanzíroval; my ho teda pozdravujeme v novej jeho šarži, jako horlivého širiteľa a dopisovateľa toho luteránsko socialistického «Týždenníka».

Rolnik.

***

N. Sučany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Kreštane».

Dávno som sa chystal, že uverejním, čo mi na srdci leží, bo mi veľmi záleží na tom, aby pravda na svetlo

vysla. Asi tri mesiace budú tomu, čo mi na ukážku poslali «Katolícke Noviny» a aj luteránsky «Týždenník». Ja som ani na jedne peniaze neposlal, noviny tie mi však vzdor tomu riadne dochádzajú. Už sa mi aj celkom zhnusily. Aby som pravdu povedal tak «Katolícke Noviny» ako aj luteránsky «Týždenník» len to chcujú, aby Slovák vždy sprostý ostal a nikdy k ničomu neprišiel. Chcujú pravda aj to, aby sa každý poriadny človek od kresťanskej ľudovej strany odtrhnul. Keď ale toto zavedené bude, vtedy naša rímsko katolícka viera u nás tak pochodí, ako vo Francúzsku. Ja som len jednoduchý remeselník, ale to dobre vidím, že ani «Kat. Novinám», ani luteránskému «Týždenníku» nezáleží na tom, aby našemu slovenskému ľudu pomozeno bolo. Cieľ jejích je spoločný, jeden, ale veľmi jasný: veriaci ľud slovenský priviesť do bludu, kresťanskú ľudovú stranu zničiť a liberalizmu, tejto morovej rane pokolenia ľudského, pomôcť ku víťazstvu. Kresťanskému ľudu sa však už oči otvárajú a nedá sa ďalej pokúšať.

Remeselník.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Oznam pútu do Maria-Celly. Jako v predošlé časy, tak aj v tomto bežiacom roku, pôjde processia do Maria-Celly z obce Chynorán, dňa 29. apríla. V tento deň vyjde processia z chrámu chynoranského o 2. hodine po obede so slávnostným prôvodom na stanicu chynoranskú. Vlák sa pohne o poltretej hodine po poludní, na ktorý posadajú všetci, ktorí tam budú sídení. Tam budú vysadať tí, ktorí sú z okolia chynoranského a s obce Chynorán. Pútnici zostanú stáť v Sarluska-Ťzbég a presadnú na iný vlák, ktorý pôjde na Frašták do Prešporku. Do Prešporku príde processia na noc dňa 30. apríla. Ráno budú pútnici pri sv. omši v Prešporku. Všetci, ktorí sa chcujú zúčastniť pútu toho, aby neomylné dňa 30. apríla ráno boli v Prešporku sídení, tam sa potrava a batožina odovzdá furmanom. Noclah bude zaopatrená. Pán Boh budiž s nami a Preblahoslavená Panno Maria pomáhaj nám šťastlivo putovať! Ďalšiu cestu riadiť budú vodcovia púte. — Kto si žiada zúčastniť sa na tejto púti, nech sa prihlási do 15. apríla v Chynoranoch u Antona Chrenko tým cieľom, aby sa mohly poriadky ohľadom železnice a furmana porobiť. Srdečný pozdrav všetkým! *Anton Chrenko a Pavel Bezák*, prôvodci z Chynorán.

Kto chce svoje zdravie obdržať, nech je opatrný vo vybrání potravných článkov denných. Ku týmto na každý pád patrí ešte aj bobkova káva, ktorá ale pre nervy, srdcoboľenie a žalúdkoboľenie je nebezpečnou. Taký človek nech ju na žiaden pád nepije bez mnohej prísadky. Pre takýchto sa naša malátová káva najvreljšie odporúča bez všetkej obavy. Táto známa firma Kathreiner rozposiela pre týchto túto tak ďaleko-široko známu a obľúbenú Kneipp-malátovú kávu, ako tú najlepšiu malátu odporúča, následkom jej pridávania, ako prísadku ku bobkovej káve, obdrží tato veľmi príjemnú chuť, takže tejto je najvýbornejšia chuť medzi všetkými inými a je aj preto tak rozšírená. Najväčší autoristi preskúmali už Kathreinerovu Kneipp-malátovú kávu a ju za najlepšiu uznali.

Tot nedávno nám písal jeden známy lekár, čo Jehv Svätost pápeža Leva XIII. obsluhoval, dr. Lapponyi: «Vaša tak ďaleko známa Kathreinerova Kneipp-malátová káva obsahuje v sebe tie najhlavnejšie čiastky, ktorú si žiadajú dobrochutní, doktori a iní. Ja ale tam cieľim, aby potreba tejto dobrej malátovej kávy čím širšie zaujala miesto». Nech je ten prípad tak a ohľadom zdravia nech každá domová gazdina zavedie v dome tejto potrebu pre svoju rodinu. Pri kupovaní sa nemá jednoducho len malátová káva žiadať; len so zreteľným menom «Kathreiner» si ju žiadať treba a len výlučne si ju žiadať ako pravú Kathreinerovu Kneipp-malátovú kávu v zatvorenom originálnom balíku.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Kto spôsobíť chce radosť svojej rodine, nech si kúpi náčinie jedáce privilegované zo striebra, pozostávajúce z nožov, vydlíčiek a lyžičiek a len cez krátky čas za 6 zl. 90 kr. k dostaniu je u A. Hirschberg-a (Wien, II., Rembrandtstrasse 19.).

Starostlivosť našich gazdin slúži k dobrému rodine!

**Kathreiner
Kneipp sladová káva**

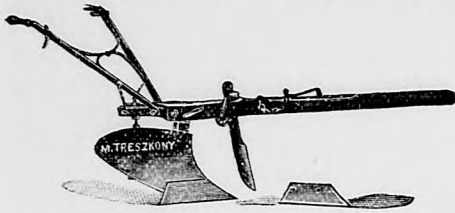
je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

Vel'ké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnosťami vedomosti.

Pri vel'kom ušporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnéj ceny!

Pri kupovaní spomenut' treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné balíky s ochrannou známkou »farára Kneipp«

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mlátačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Biteše).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Šijáce Stroje.

Velmi dokonalé-kež každej chyby a ku každému felu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. za každý n dostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darmo.

Grátis a franko

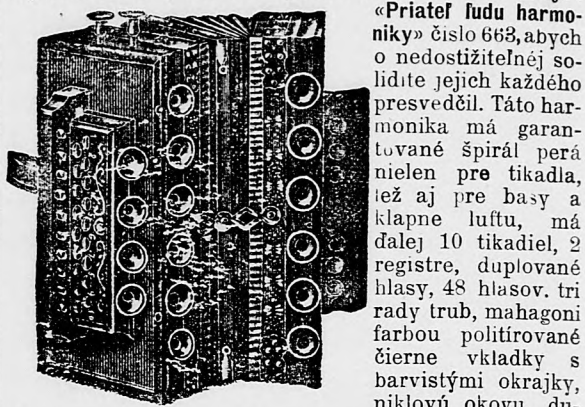
poslem komukolvek moj veľký cenník s vyšej než 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrád Erzgebirg doposielateľ hudobného tovaru **Brüx 1545 (Cechy).**

Husle pre žiakov bez sliacka za zl. 2.40, 2.75, 3.40, sliacky osobitne po 40, 50, 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadné riziko, možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky obdržať.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierečkou moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, abych o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tri rady trub, mahagoni farbou politírované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, duplované mešky, mesadné chránidlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojho cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dô-oby. čo prosím do povahy vziať. Žiadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dos ať. Rozposiela špočtovou dobierečkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)

Velky cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám: tento chýrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, bolenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Královsky-Balsam, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkej flšky 2 kor. 65 hal.; 3 flšky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierečkou. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** pešti v lekárni Jozefa Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa može po celej krajice **hajdusag mast na fuzy**, ktorou v najkrat-chýrny sa možu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierečkou. 285

Obrázkový cenník na 1906.

s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posielam sa dar komu darmo a franko. Opravdive švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent ... K 5.—
Opravdivé stricborné rem. hodinky K 7.60
S duplovanou pokrývkou... K 11.50
Budič hodiny v niklovej zákrve, 18 cm. vysoké ... K 2.90
Tieiste s cifferblatnom v noci svietajú K 3.30
Kuchynské hodiny ... K 3.—
Schwarzwald hodiny ... K 3.50
Kukučky hodiny 8.50 atď.
Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo peňaze zpiatky žiadat! Rozposielanie s počtovou dobierečkou.

Ján Konrád prvá dielná hodin

Brüx 426. (Cechy.)

Majetok na predaj. 75 honov za najprimeranejšiu cenu. Bližšiu zprávu podáva **Ján Roder** majiteľ Lipovjani Slavonia.

Majetok na predaj. Pekný nový dom pod škrydlou, maštal, 18 honov gruntu 4 hony lúk. Na zimu zasiat 5 metrov pšenice. Na predaj sú 2 pluhy, brány, voz, stroj na mlátenie, veterniak, slovom všetko gazdovské náradie. Ďalej 2 kravy 2 voly do roboty, 5 juncov 1 junica. Cena 6000 zl. Zprávu podáva **Jozef Antolak** Lipovjani Slavonia.

Ruský plicník

je najlepší na svete!

Okamžité ulevenie

pri nemociach pľúc, katarhu pľúc, astma, ťažkom dýchaní a bolesťach v krku všekeho druhu. Pite len dve šialčky denne a povieťe si

Že som to už prvej nevedel

balíček 2 koruny. 3 balčky počínajúc vyplatene zasiela **Lekárnik K. R. Fassmann, Királyhida Uhry.**

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom **SCHICHT** čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jelená“ alebo klúčmydlo)

nahraďuje

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie.

274/II.

Zázrak priemyslu.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydličky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedácie ližice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko.

286

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.
Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznai

neni klamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentovaného striebra závod
WIEDEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobiereku alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prách 10 kr. Opravdivý len na hoku vydácu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garmitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár barón Bányfy jeho exeli.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garmitúru za 6 zl. 60 kr.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný, nech mi ešte jednu takúto garmitúru 42 kusí na dobiereku s amerického patentovaného striebra pošl'ú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st.

S. Keresztes hlavný slúžny.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlešie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomburg.

Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

310

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagetickým kotveným strojom so zákryvkon opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennon znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) spozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

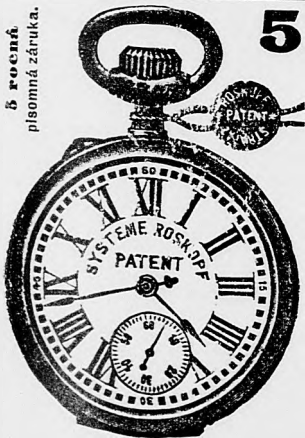
probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Záměna dovolená, alebo navratenie penazi bez zražky.

Zasiela sa s počtovou dobiereku

Ján Konrád prvá dielna hodín Brúx 425. (Čecky).

Bohato vystavený cenní vyše 1000 vyobrazením potiela sa na žiadost bár komu zdarma.

Oznamy príjima

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Každý muž učini svojej žene
radost, keď kúpi
sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a
1 kus od 60 65 70 kr. s dobiereku posielá

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.

Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

Ziadajte si cenník

zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bohate illustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRUX No. 1233. (Česko.)

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flášku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istež ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a výlučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárnach Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrassy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fláška 2 kor. Cena «rodinnej» flášky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinové flášky ob- jednané zasielajú sa franko.

Choroby žalúdka

najčastej predchádzajú ako zanedbane následky neporiadneho trávenia a zjavujú sa ako nechuf k jedeniu, bezsnosť, tlačenie, záha, žalúdočné krče, zdutie, hnušoba jediel, hlavy bôl, kašeľ s výhodom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopu zdravie jestli sa proti ným nebránime. Proti všetkým nemociam žalúdočným najlepším liekom dokázaly sa byť pod svetochyryým menom **Maria Cellenských** kvapiek žalúdočných

Brádi-ho kvapky žalúdočné

ktoré podporujú chuf k jedeniu, žalúdok posilňujú a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvibornejšie.

Tisíce listin uznania a vřakov!

Pri kúpe v lekárnach treba výlučne Brádi-ho žalúdočné kvapky pýtať a netreba sa dať nahovorit ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vídať obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobninami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekáreň

«Ku Kráľovi Uhorska»

Wien, I., Fleischmarkt 1/212.

Pri predbežnom doposlani 5 kor. posielanie 6 flášiek alebo za kor. 4.50 3 deplované flášky franko.

Úpravu na žiadost pošleme zdarma.

296

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutňavý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohls v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunncliffe v Londone. Velkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÄTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každéj lekárni a u dorabatela „Anjel“ lekáreň doposielateľ klinik university, Budapešt, IX., Üllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámosy vynalezový) „PURGO“ len v bálkách opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastiliek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit'. 268

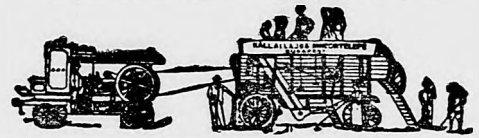
500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekární Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapešt, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na ziadost' franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojníka. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieniaju sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiez

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtare, mlatidla, seostroje atd'.

O nedostížnej viteinosti motor mlatebných strojov dopytat' sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg. Najistejší lacny obchod. Najistejší lacny obchod.

Proti lámke a pakostnici

cez mnohé desaťročia s najväčším úspechom potrebuje sa chýrny

KRIEGNEROV

REPARATOR

V nemocnici sv. Róchusa medzi 136 pádmí v 129 pôsobil úplné vyliečenie. — Cena veľkej flašky 2 kor., cena malej flašky 1 kor. Padelanin treba sa chrániť.

Hlavný sklad: „Lekáreň Korona“

Budapešt, VIII., Kalvin tér. (Na rohu Baross-u.) — Rozposielanie pošton každodenne.

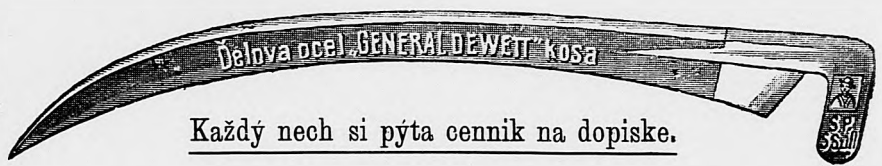
293/III

Ohranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový cennik svetochyrných.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochyrných kôs. 302

Z viacej tisíc listin uznania a' podakovania uverejnujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Vč po zatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobiereku. S úctou
Stefan Peringer,
Budapešt, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v poriadku dostal a sme s nými veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, včul ale keď všetke 86 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielateľ môhol bo my v našej obci iné kosity viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S úctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sahr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste viani poslali sa všetky podarili a mého druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím ráčte mi teraz priam tak dobrých ako viani poslať. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kosity. V našom choťári čvendži už 37 «General Dewett»-kôs. Včul prosím ráčte mi zas 16 kusov kôs poslať a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kosity s počtovou dobiereku. a. t. d. Garam-Vezekény. S úctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme sapokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mitár, Ludvík Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics, Michal Kiss, Marcsák Suna, Nikola Csirkics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslané kosity sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budcúne len od

Vás budeme potrebné kosity donášať. Székelyhid. Stolica Bihar. S úctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár, Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sahr! Už som celkom zabudnul povďáčnosť a vďaky vyslovit' za kosity viani doposlané. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pánu Sahrvi bo tak kosity, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešime. A prosíme Boha aby Pán Sahr udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľudom poslužiť mohol dobrými kosami. Ste nodny pochvaly Szilvás-Ujfalu.
Kalman Hajduczky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kosity vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kosu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kosu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kosu si preto každý vži, napodobneniu ale chráni sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctiteľ
Friedrich Preitenbach.